

PROGRAMY WSPARCIA

UDZIAŁ FUNDUSZY PHARE W ROZWOJU REGIONU

Dotacje infrastrukturalne w programach regionalnych Phare na obszarze województwa dolnośląskiego w latach 1994-1998

MAREK FURMANKIEWICZ

W wyniku reformy administracyjnej w granice województwa dolnośląskiego weszły obszary o mocno zróżnicowanym poziomie rozwoju gospodarczego. Z jednej strony jest to aglomeracja Wrocławia i silnie rozbudowujący się Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy, z drugiej — dawniej peryferyjne obszary przygraniczne byłych województw jeleniogórskiego i wałbrzyskiego, dotknięte dodatkowo skutkami wieloletnich zaniedbań ekologicznych, kryzysem starego Sudeckiego Okręgu Przemysłowego i upadkiem Wałbrzyskiego Zagłębia Węglowego.

Dla uzyskania wzrostu konkurencyjności naszego regionu szczególnie ważne są nakłady inwestycyjne w obszarach o najbardziej zdekapitalizowanej infrastrukturze technicznej, której zły stan w oczywisty sposób ogranicza rozwój gospodarczy. Szczególnie na obszarze byłych województw wałbrzyskiego i jeleniogórskiego nawarstwiły się problemy gospodarcze i ekologiczne, wyraźnie zaznaczyły się także braki w infrastrukturze technicznej lub wysoki stopień jej dekapitalizacji. Jednym ze sposobów przeciwdziałania tej sytuacji było objęcie tych obszarów pomocą w ramach działających w Polsce programów regionalnych Phare. Dotyczy to programów obu typów wyróżnionych przez J. Szlachtę (1998), wspierających wybrane regiony wymagające restrukturyzacji (I typ), programów wspierających współpracę lokalnych społeczności w regionach przygranicznych (II typ), a także efemerycznych programów dotyczących odbudowy infrastruktury regionów poszkodowanych przez klęski żywiołowe, które można wyróżnić jako III typ (Komisja Europejska stosuje inny podział programów).

Z ogólnej kwoty około 1,7 mld EUR przeznaczanej w latach 1991-1998 dla Polski (wg danych UKIE), beneficjentom z terenów dzisiejszego województwa dolnośląskiego (przede wszystkim gminy) przyznano co najmniej 75,4 mln EUR, w tym 48 mln EUR w ramach programów: **STRUDER**, **RAPID**, **STRUDER 2** (I typ) oraz **Czarny Trójkąt**,

Cross-Border, **CREDO** (II typ), a także 27,4 mln EUR w programie **ODBUDOWA** (III typ). Mniejsze znaczenie miały programy ogólnopolskie, nie ukierunkowane regionalnie, jak np. **Program Inicjatyw Lokalnych Phare** (2 projekty na Dolnym Śląsku) i **Technical Assistance** (pomoc techniczna). Z wyjątkiem programu **Technical Assistance** wszystkie wymienione programy przewidywały możliwość wsparcia inwestycji infrastrukturalnych i przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska, jako ważnych czynników rozwoju regionalnego.

W niniejszym tekście pominięto omawianie dotacji przyznanych na inwestycje finansowane ponadregionalnie, np. budowa autostrad, środki dla instytucji centralnych itp. oraz na projekty tzw. miękkie, a więc m.in. szkolenia, opracowania doradcze, wsparcie imprez, współpracy instytucji itp.

I typ programów był wyraźnie ukierunkowany na wsparcie regionów wymagających restrukturyzacji lub takich, w których najwyraźniej zarysowały się wieloletnie opóźnienia rozwojowe. Na Dolnym Śląsku za taki region uznano obszar byłego województwa wałbrzyskiego. Kryterium wyboru stanowiły charakterystyczne dla tych obszarów wskaźniki ekonomiczne, a także założenia polityki regionalnej państwa.

Pierwszym wdrażanym programem był **Phare-STRUDER**. Realizowano go od 4 maja 1994 r. (uruchomienie Funduszu Dotacji dla przedsiębiorstw) do 31.12.1997 r. (termin ostatnich płatności i rozliczeń finansowych). Ogółem w kraju wykorzystano niemal 100 proc. przyznanych środków, tzn. 76,7 mln EUR, w tym w byłym woj. wałbrzyskim 8,3 mln EUR. Komponent przeznaczony dla wsparcia inwestycji infrastrukturalnych był jednym z czterech i drugim co do wielkości komponentem programu¹. Wspierał gminy i instytucje wsparcia biznesowego, współfinansując w formie bezwrotnej do 70 proc. kosztów tych inwestycji, których realizacja miała polepszyć warunki działalności małych i średnich przed-

siębiorstw (MŚP) na terenie gmin realizujących inwestycje.

W woj. wałbrzyskim zrealizowano 37 projektów dotyczących 27 większych przedsięwzięć inwestycyjnych na kwotę 2,37 mln EUR. Dotacje otrzymało 19 gmin i 4 instytucje okołobiznesowe. Główna część projektów obejmowała modernizację dróg i mediów technicznych. Do ciekawszych projektów można zaliczyć: budowę obiektów Regionalnego Centrum Promocji Gospodarczej w Wałbrzychu, Noworudzkiego Centrum Przedsiębiorczości, Wałbrzyskiego Inkubatora Przedsiębiorczości, Hali Targowo-Usługowej w Kłodzku, modernizację infrastruktury na terenie koszar poradzieckich w Świdnicy dla potrzeb MŚP, budowę zbiornika wodnego w Lewinie Kłodzkim, budowę dróg i parkingów przy obiekcie podziemnych sztolni koło Walimia.

Kolejny program regionalny **Phare-RAPID** został uruchomiony na początku 1997 r., a ostateczne zakończenie i rozliczenie projektów musi nastąpić do 31.12.1999 r. Program objął 6 województw uczestniczących wcześniej w programie Phare-STRUDER oraz 4 nowe województwa: piotrkowskie, sieradzkie, krośnieńskie i nowosądeckie. Pierwotny budżet programu w Polsce przewidywał 20 mln EUR, jednak po powodzi w lipcu 1997 r. 5,05 mln EUR realokowano na program Phare-ODBUDOWA, którego celem jest usunięcie zniszczeń powodziowych. Nie zmniejszono przy tym środków na dofinansowanie projektów infrastrukturalnych oraz dotyczących obiektów użyteczności publicznej w woj. wałbrzyskim (główny komponent programu). Do końca 1998 r. przyznano ostatecznie dotacje dla 24 projektów z 21 gmin² na łączną sumę 1,38 mln EUR³. Dotacje te muszą być wykorzystane do końca 1999 r.

W porównaniu ze STRUDEREM większa część projektów dotyczyła modernizacji dróg, parkingów i placów (14 projektów), a mniejsza ich część koncentrowała się na mediach technicznych (zwykle sieci gazowe, kanalizacyjne i wodociągowe — ogółem 9 pro-

PROGRAMY WSPARCIA

jektów). Dofinansowaniem objęto także dwa inne obiekty, tj. wykonanie podziemnej trasy turystycznej w kompleksie „Osówki” w Głuszycy oraz końcowe prace pozwalające na uruchomienie Regionalnego Centrum Promocji Gospodarczej w Wałbrzychu.

Ostatnim programem regionalnym, którego cele przewidują wsparcie regionów

objętych restrukturyzacją, jest Phare-STRUDER 2, wdrażany na podstawie Memorandum Finansowego z dnia 2.06.1997 r. Pierwotnie planowany budżet 13 mln EUR został zmniejszony do 5,3 mln EUR na skutek realokacji środków na program Phare-ODBUDOWA. Realizacja programu ma zakończyć się 31.12.1999 r. (dla kilku pro-

jektów termin ten przesunięto na 31.10.2000 r.).

Dla byłego woj. wałbrzyskiego przeznaczono kwotę 0,3 mln EUR na dofinansowanie 9 niewielkich projektów infrastrukturalnych dotyczących budowy wodociągów (3 projekty), modernizacji oczyszczalni ścieków (1 projekt), budowy kanalizacji (1 pro-

Tab. 1

Zestawienie celów i rodzaju dotowanej infrastruktury w programach regionalnych Phare realizowanych na obszarze woj. dolnośląskiego w latach 1994-1998

Program	Cel główny programu	Rodzaj dotowanej infrastruktury
STRUDER	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc w procesie rekonwersji i rozwoju niektórych regionów Polski, przechodzących szczególnie dotkliwie trudności związane z restrukturyzacją gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> • tworząca ułatwienia dla MŚP (np. inkubatory przedsiębiorczości, centra technologiczne, adaptacje obiektów) • infrastruktura techniczna obszarów lokalizacji MŚP (drogi, lokalne sieci telekomunikacyjne, usuwanie zaniedbanych struktur, działania ekologiczne na małą skalę)
RAPID	<ul style="list-style-type: none"> • zniesienie różnic regionalnych poprzez wspieranie rozwoju infrastruktury w wybranych regionach, w których społeczno-ekonomiczny jest opóźniony w stosunku do średniej krajowej 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie obiektów dla MŚP (inkubatory przedsiębiorczości, centra technologiczne itp.) oraz dla celów rozwoju regionalnego o szerszym znaczeniu • rozwój małej infrastruktury wiejskiej, która albo przyspieszy dostosowanie struktury rolnej, albo też ułatwi społeczno-ekonomiczny rozwój regionu, np. drogi i parkingi, telekomunikacja, elektrownie, sieć wodociągowa i gazowa, systemy kanalizacji z małymi (np. kontenerowymi) oczyszczalniami ścieków, komunalne zakłady utylizacji czy odzysku odpadów, wykorzystania odpadów, przeznaczona do powszechnego użytku infrastruktura turystyczna itd. • dot. ulepszeń w obszarach przemysłowych, np. drogi dojazdowe, lokalna telekomunikacja, usuwanie przestarzałych struktur oraz szeregu akcji środowiskowych na małą skalę w wyznaczonych obszarach restrukturyzacji przemysłu, • podnoszenie jakości i atrakcyjności terenu
STRUDER II	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie rozwoju gospodarczego regionów szczególnie dotkniętych procesem restrukturyzacji 	<ul style="list-style-type: none"> • jak w programie RAPID
Czarny Trójkąt	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie ochrony środowiska w środkowoeuropejskim obszarze złóż węgla brunatnego 	<ul style="list-style-type: none"> • projekty dotyczące ochrony środowiska wykazujące transgraniczne efekty, np. oczyszczalnie ścieków, kotłownie ekologiczne
Cross-Border	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie brakujących połączeń w infrastrukturze transportowej i ochrona środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • budowa i modernizacja przejść granicznych, budowa i modernizacja mostów, dróg i linii kolejowych łączących pogranicza • budowa urządzeń związanych z ochroną środowiska, mających na celu polepszenie sytuacji w Czarnym Trójkącie i polepszenie czystości wód Odry (m.in. urządzenia redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza, oczyszczalnie ścieków, rekultywacja obszarów wydobycia węgla brunatnego, zastępowanie węglowych systemów grzewczych gazowym i olejowym itp.) • w mniejszym stopniu infrastruktura wspierająca rozwój ekonomiczny, przemiany w rolnictwie i rozwój zasobów ludzkich
CREDO	<ul style="list-style-type: none"> • promocja dobrosąsiedzkich stosunków, stabilizacja socjalna i rozwój gospodarczy w regionach przygranicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • projekty wykazujące korzystny wpływ na obie strony pogranicza obejmujące takie obszary współpracy jak: rozwój gospodarczy, usługi miejskie i regionalne, środowisko i energię, współpracę społeczno-kulturalną, zasoby ludzkie, rozwój samorządu lokalnego i regionalnego
ODBUDOWA	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc gminom szczególnie dotkniętym skutkami powodzi z lipca 1997 r. w odbudowie infrastruktury lokalnej, usuwaniu zniszczeń w majątku małych przedsiębiorstw oraz gospodarstw rolnych prowadzących działalność na terenie poszkodowanych gmin 	<ul style="list-style-type: none"> • m.in. odbudowa i renowacja budynków należących do gminy, budynków użyteczności publicznej, infrastruktury technicznej (sieci wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe, ciepłownicze, elektroenergetyczne, lokalne drogi i mosty, mury oporowe i obiekty przeciwpowodziowe małej skali, oczyszczalnie ścieków, wysypiska śmieci, rekultywacja systemów melioracyjnych itp.)
PIL Phare	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie rozwoju lokalnego poprzez tworzenie infrastruktury wspierającej MŚP 	<ul style="list-style-type: none"> • m.in. budowa dróg

PROGRAMY WSPARCIA

Tab. 2
Dotacje przyznane na rozbudowę infrastruktury na terenie gmin dzisiejszego województwa dolnośląskiego do końca 1998 r.

Program	Przybliżona wielkość środków na typową infrastrukturę trwałą i obszar objęty danym programem na Dolnym Śląsku	Lata realizacji projektów	Maks. udział programu	Liczba projektów zatwierdzonych do realizacji lub zrealizowanych do końca	Średnia dotacja na 1 projekt infrastr. w tys. EUR
STRUDER	2,4 mln EUR (b. woj. wałbrzyskie)	1994-1997	70%	37	64,8
RAPID	1,38 mln EUR (b. woj. wałbrzyskie)	1997-1999	50%	24	57,5
STRUDER 11	0,31 mln EUR (b. woj. wałbrzyskie)	1998-1999	50%	9 (po korektach w I poł. 1999 r.)	34,4
Czarny Trójkąt	3,24 mln EUR (b. woj. jeleniogórskie i wałbrzyskie)	1992-1998	75%	7	462,8
Cross Border	31,59 mln EUR/* (b. woj. jeleniogórskie, legnickie i wałbrzyskie)	1995-2000	75%	37 (pozostałe 2 nie dotyczą infrastruktury)	około 854
CREDO	(b. woj. jeleniogórskie i wałbrzyskie)	1998-2000	80%	brak projektów infrastrukturalnych	—
ODBUDOWA	27,4 mln EUR/* (wybrane gminy w całym aktualnym woj. dolnośląskim)	1997-1999	100%	około 750 (w tym melioracja)	około 36
Program Inicjatyw Lokalnych Phare	0,65 mln EUR/* (tylko gmina Lubawka na podstawie konkursu)	1993-1996	100%	1	—

*) gwiazdka w danym programie oznacza, iż kwota przeznaczona na typową infrastrukturę jest nieco mniejsza, gdyż w tabeli nie odliczono wartości projektów dot. zakupu wyposażenia, zalesiania lub opracowań itp. ze względu na brak danych

jekt), sieci gazowej (1 projekt), odcinka drogi (1 projekt) i modernizacji budynków (2 projekty: Noworudzkie Centrum Przedsiębiorczości i Centrum Kształcenia Zawodowego w Bielawie).

Gminy, ubiegając się o wsparcie finansowe swych zamierzeń inwestycyjnych w ramach programów I typu, musiały udowodnić we wniosku korzystny wpływ tych inwestycji na rozwój ekonomiczny gminy, w tym szczególnie na warunki działania MŚP. W ten sposób programy Phare pobudzały kierowanie środków na inwestycje sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości. Było to szczególnie widoczne w programie STRUDER. Realizacja przedsięwzięć dofinansowanych środkami programów I typu miała większy wpływ na poprawę wskaźników ekonomicznych niż inne typowo socjalne i komunalne inwestycje (szkoły, ośrodki zdrowia itp.).

Charakterystyczne jest, że przeznaczanie coraz mniejszych środków na rosnącą liczbę regionów w kolejnych programach i zastrzeżenie unijnej zasady dodatkowości poprzez zmniejszenie w budżecie projektów inwestycyjnych maksymalnego dopuszczalnego udziału dotacji z 70 proc. do 50 proc. spowodowało zmniejszenie średniej wielkości projektów infrastrukturalnych i pośrednio preferowanie gmin bogatszych. Uwidoczniło się

to w byłym woj. wałbrzyskim, gdzie realizowano projekty z udziałem dotacji mniejszej wartości niż średnio w kraju. Świadczy to także o mniejszych zasobach finansowych gmin składających wnioski na dofinansowanie inwestycji (mniejsza wartość projektów).

Nie najlepszy stan finansów jednostek samorządowych potwierdza spora liczba rezygnacji z realizacji projektów (uzasadnianych brakiem środków własnych), a także obserwowane opóźnienia w zapłatach faktur dla wykonawców. Zjawisko to nasiliło się zwłaszcza po powodzi w 1997 r. i w pierwszych miesiącach po reformie administracyjnej.

Jak już wspomniano, II typ programów Phare dotyczy przedsięwzięć realizowanych w regionach przygranicznych. Jednym z takich programów jest program „Czarny Trójkąt”, wspierający działania na rzecz ochrony środowiska w obszarze kłęski ekologicznej związanej z wydobywaniem węgla brunatnego w zagłębiach: turowskim w Polsce, łużyckim w Niemczech i mosteckim w Czechach. Po stronie polskiej w programie mogły uczestniczyć gminy z byłych województw: wałbrzyskiego i jeleniogórskiego. Proponowane do realizacji projekty infrastrukturalne musiały wykazywać wymierny transgraniczny efekt ekologiczny i przewidywać stosowanie nowoczesnych technologii.

Łącznie w latach 1992-1998 przedsięwzięcia realizowane na obszarze Dolnego Śląska dofinansowano kwotą 6 mln EUR, w tym 2,5 mln EUR przeznaczono na system monitorowania zanieczyszczeń powietrza (automatyczne stacje pomiarowe) i 3,24 mln EUR na typową infrastrukturę (7 projektów). Spośród realizowanych projektów do największych należy budowa urządzeń do odsiarczania spalin w ciepłowni C-3 w Wałbrzychu (1,5 mln EUR) i oczyszczalnia ścieków w Świebodzicach-Cierniach (0,5 mln EUR). Pozostałe dotyczyły oczyszczalni ścieków (1 projekt), rozbudowy kanalizacji (1 projekt), sieci lub kotłowni gazowych (2 projekty) i gospodarki ciepłej (1 projekt).

Byłe województwo jeleniogórskie, a od 1995 r. także byłe wałbrzyskie i legnickie, zakwalifikowano do udziału w realizowanym od 1994 r. programie współpracy polsko-niemieckiej Phare-CBC. Jest to odpowiednik działającego po stronie niemieckiej europejskiego programu INTERREG II, który nie obejmuje jednak pomocą krajów spoza Unii Europejskiej. Program Phare-CBC w Polsce obejmował województwa zachodnie położone przy granicy z Niemcami (w tym istniejące już euroregiony) oraz obszar bałtycki. Za najważniejsze priorytety programu

PROGRAMY WSPARCIA

przyjęto rozwój transgranicznego transportu i ochronę środowiska.

Na terenie obecnego województwa dolnośląskiego do końca 1998 r. przyznano dotacje dla 39 projektów łącznej wartości 31,58 mln EUR (z tego w byłym woj. wałbrzyskim tylko 2 projekty, a w byłym woj. legnickim - 3 projekty obejmujące 2 przedsięwzięcia). Projekty dotyczyły przede wszystkim oczyszczalni ścieków i kanalizacji w ramach realizacji celu polepszenia czystości wód Odry (13 projektów), modernizacji dróg (9 projektów) lub infrastruktury turystycznej (7 projektów). Pozostałe obejmowały gospodarkę odpadami, gospodarkę ciepłą i utworzenie centrum szkoleniowo-konferencyjnego w Dworze „Czarne” w Jeleniej Górze. Dwa projekty nie dotyczyły infrastruktury (zakup sprzętu dla potrzeb ratownictwa i zalesianie).

Od 1998 r. rozpoczęło się wdrażanie głównej rundy programu Phare-CREDO, który także może wspierać projekty infrastrukturalne. Jest to wielonarodowy program dotacji dla projektów wspomagających współpracę przygraniczną pomiędzy sąsiadującymi ze sobą krajami Europy Środkowej i Wschodniej oraz krajami Europy Środkowej i Wschodniej a krajami Wspólnoty Niepodległych Państw. Budżet programu CREDO na wsparcie projektów we wszystkich 36 regionach przygranicznych objętych programem wynosi 7,7 mln EUR, przy czym podział środków na poszczególne regiony nastąpił na podstawie składanych wniosków.

W województwie dolnośląskim po wstępnej kwalifikacji przeprowadzonej przez Regionalne Komitety Graniczne nie zakwalifikowano do realizacji żadnego ze złożonych projektów infrastrukturalnych⁴.

Do wyróżnionego na wstępie III typu programów Phare zaliczono program Phare-OD-BUDOWA, który został uruchomiony we wrześniu 1997 r. w celu odbudowy zniszczeń powodziowych i nie jest związany z długofalowym planowaniem rozwoju regionalnego. Był on realizowany w wybranych 182 gminach Polski z 17 byłych województw najbardziej dotkniętych skutkami powodzi. Pieniądze na realizację programu pochodzą z przesunięcia części środków finansowych z innych programów Phare. Całkowity budżet programu wynosi 64,6 mln EUR, w tym w wyniku kwalifikacji projektów bezpośrednio na odbudowę i modernizację infrastruktury w ramach Funduszu Dotacji Lokalnych przeznaczono około 98 proc. środków (M. Szczepański, 1998). W województwie dolnośląskim w programie uczestniczyły łącznie 55 gmin uznanych za najbardziej uszkodzone w czasie

powodzi w lipcu 1997 r. Przyznano im w sumie 27,4 mln EUR, które zakontraktowano do końca października 1998 r. w większości na odbudowę trwałej infrastruktury (znacznie mniejsze kwoty przeznaczono na zakupy zniszczonych urządzeń i wyposażenia firm, jednostek ratowniczych, oświatowych, kulturalnych itp.). Jakkolwiek środki te przeznaczone są wyłącznie na odbudowę, ich wykorzystanie ma bardzo korzystny wpływ na rozwój gmin, gdyż uszkodzone urządzenia i infrastruktura w większości są nie tylko odbudowywane, ale i modernizowane (np. drogi i place będące od lat w bardzo złym stanie po rozmyciu i odbudowie uzyskują zupełnie nową nawierzchnię, w wioskach z zalanyimi studniami buduje się wodociągi, udrażniane są od lat nie konserwowane rowy melioracyjne itp.). Podobne znaczenie mają środki Unii Europejskiej „Counterpart Funds” i inne pochodzące spoza regionu, przeznaczone na odbudowę zniszczonej infrastruktury.

Wszystkie wymienione programy wpływają pozytywnie na rozwój ekonomiczny Dolnego Śląska. Możliwość pozyskiwania dotacji w ramach programów europejskich ma duże znaczenie także z punktu widzenia poznania procedur obowiązujących w UE, opanowania zdolności montażu środków finansowych i umiejętności pozyskiwania funduszy z zewnątrz.

Jeżeli wziąć pod uwagę programy typu I i II, w których dotacje przyznawane były na zasadach konkursowych (czyli wybierano teoretycznie najlepsze projekty), to na obszarze byłego woj. wałbrzyskiego, w rozkładzie przestrzennym dotowanych inwestycji wystąpiło zjawisko kumulacji środków w małej liczbie gmin.

Wynika to prawdopodobnie z faktu, że najlepsze projekty - według ocen programu STRUDER dokonanych przez Polską Agencję Rozwoju Regionalnego (W. Rudnicka, 1998) - składają instytucje z gmin o wyższych wskaźnikach wykształcenia ludności i poziomu rozwoju gospodarczego. Zwykle są to ośrodki miejskie. Dodatkowo gminy, które już uczestniczyły w programach Phare, dzięki nabytemu doświadczeniu składają względnie lepsze projekty w kolejnych programach. Na uboczu pozostają zwykle najslabsze gminy wiejskie, nie mające kadr potrzebnych do przygotowania dobrych projektów ani wystarczających środków finansowych na pokrycie wymaganych udziałów własnych. Zjawisko to może wzmacniać lokalne dysproporcje rozwojowe.

Pozzczególne programy zarządzane były przez różne instytucje — w tym także zagra-

niczne. Centralne jednostki zarządzające programem Credo i Czarny Trójkąt zlokalizowane zostały w Czechach - odpowiednio w Pradze i w Usti nad Labą, programami STRUDER, RAPID i STRUDER 2 zarządzała Polska Agencja Rozwoju Regionalnego w Warszawie, Programem CBC - tzw. Władza Wdrażająca w Warszawie, programem ODBUDOWA - Polska Fundacja Promocji i Rozwoju MŚP w Warszawie. Także w przyszłości można spodziewać się braku jednej instytucji wdrażającej. Takie rozproszenie utrudnia pozyskiwanie informacji o istniejących możliwościach uczestniczenia w programach, a także pozyskiwanie danych o realizacji i efektach programów.

W tym kontekście niezwykle istotną, pozytywną rolę może odegrać nie tylko Urząd Marszałkowski i agencje rozwoju regionalnego, ale i inne instytucje, które wspólnie mogłyby tworzyć rodzaj sieci informacyjno-doradczej, zbierającej i dystrybuującej informacje o ewentualnych możliwościach aplikowania o pozabudżetowe dotacje, wspomagającej gminy w sporządzaniu aplikacji, organizującej szkolenia na temat pozyskiwania takich środków i łączenia różnych źródeł finansowania itp. Mogłoby to ułatwić pozyskiwanie środków z zewnątrz, przyczyniając się z upływem czasu do wzrostu konkurencyjności regionu. Jest to szczególnie ważne teraz, gdyż - paradoksalnie - ze względu na dość korzystne wskaźniki ekonomiczne województwa dolnośląskiego na tle innych regionów kraju, w przyszłości możemy mieć ograniczony dostęp do niektórych programów pomocowych.

Autor jest pracownikiem Dolnośląskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Wałbrzychu.

Przypisy

¹ Pozostałe w byłym woj. wałbrzyskim to: *Fundusz dotacji* (środkami w wysokości 4,09 mln EUR wsparto inwestycje 176 przedsiębiorstw deklarujących powstanie łącznie 1500 miejsc pracy), *Szkolenia i Doradztwo* (dzięki dotacjom w wysokości 0,43 mln EUR przeszkolono 2875 osób - bezrobotnych, zwalnianych górników, przedsiębiorców i kadrę zarządzającą MŚP, zaś 0,5 mln EUR przeznaczono na stworzenie 65 raportów doradczych dotyczących np. planowania marketingowego dla gmin, programów rozwoju MŚP, przedsięwzięć gospodarczych itp.), *Wsparcie Struktur i Operacji Regionalnych* (0,93 mln EUR pomocy finansowej i organizacyjnej dla agencji zarządzających programem i innych instytucji zaangażowanych w rozwój regionalny i wsparcie MŚP).

² Podział dotacji ulegał zmianom ze względu na wykreślenie kilku projektów wskutek uchyleń proceduralnych lub rezygnacji gmin z braku udziałów własnych, a także na skutek uruchamiania projektów z listy rezerwowej dla zagospodarowania środków wolnych.

³ Na drugi uruchomiony komponent: „Budowa strategii i instytucji regionalnych” przeznaczono jedynie 108 tys. EUR.

⁴ W rundzie pilotażowej programu w 1997 r. 7 projektem przyznano 0,25 mln EUR dotacji na projekty „miękkie”, tj. nie dotyczące infrastruktury. Wszystkie dotyczą gmin znajdujących się w obecnym woj. dolnośląskim. W rundzie głównej z woj. dolnośląskiego zakwalifikowano 4 projekty aplikujące łącznie o 0,13 mln EUR.